БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО
ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
№ 6201 23.11. 2026 г.
СОФИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Диян Михаилов Георгиев, Аграрен факултет, Тракийски университет, Стара Загора – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност ***"доцент"***

по професионално направление 4.4. Науки за земята, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси" за нуждите на Центъра по хидрология и водно стопанство, обявен в Държавен вестник, брой 71 / 07.08.2026 г.

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Директора на НИГГГ-БАН № 56 от 17.09.2026 г. и решение на заседанието на научното жури от №1/19.10.2026 г. Тя е съобразена с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ. Рецензията е съставена от **три части** и заключение.

I. Изисквания към кандидата

За участие в обявените конкурси са подали документи гл. ас. д-р Петя Георгиева Захариева и гл. ас. д-р Радослава Георгиева Захариева от Национален институт по Геофизика, Геодезия и География, Българска академия на науките. С решение на научното жури п-л №1/19.10.2026 г. съм определен за рецензент на първият кандидат. Към момента на подаване на документи за участие в конкурса за „доцент" Петя Захариева е главен асистент в НИГГГ-БАН от 2023 г. Преди това в период от две последователни години (2022-2023 и 2024-2025) работи като млад учен по Националната програма „Млади учени и постдокторанти" в Аграрен университет гр. Пловдив.

Доктор Захариева придобива ОНС „доктор" по научната специалност „Екология и опазване на екосистемите" през 2022 г. след обучение в редовна докторантура в АУ, гр. Пловдив. Дипломира се като магистър по „Екология на селищни системи" след двегодишен курс на обучение през 2014-2016 г. Притежава ОКС „Бакалавър" по Аграрна икономика, придобити също в АУ, гр. Пловдив.

Д-р Захариева показва значителен професионален капацитет и способности в областта на екологията, биомониторинга и хелминтологията. За период ат 12 години са публикувани над 40 научни статии, реализирани са участия на международни и национални форуми и 15 научни проекта.

Наукометричните показатели представени в биографичните данни показват преизпълнение на изискваните точки съгласно МНИ за заемане академичната длъжност „доцент".

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

Представената значителна научна продукция е съгласно изискванията на ЗРАСРБ и правилниците към него. Подредена е по показатели, съгласно МНИ за заемане на академичната длъжност „доцент“ и впечатлява с нейното детайлно и прецизно оформление, изчерпателност и конкретика.

Група показатели А: ОНС Доктор – 50 точки.

Група показатели В: Представени са 15 публикации, от които 9 са реферерани и индексирани в световни бази данни Web of Science или Scopus. Тези публикации са с изискваните за научното направление квартили (8 в списания с Q_4 и една в Q_3). По този показател са генерирани 147 точки от изискваните 100.

Група показатели Г: Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация са представени 17 публикации с квартили Q_3 и Q_4. Четири публикации са представени на научни форуми, като единият е видим във Web of Science. Общо са генерирани 239 точки от изискваните 200 по този критерий.

Група показатели Д: Представена е справка за 104 т. от забелязани цитирания, а изискванита за заемане на длъжността са 60 точки. От тях 100 точки са от цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 4 т. от цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране.

Група показатели Е: Съгласно МНИ по този показател не се изискват точки за академичната длъжност „доцент“.

По задължителните показатели са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ и е представено значително преизпълнение по всички тях – общо кандидата участва със сбор от 540 точки при изисквани 430 за заемане на академична длъжност „доцент“.

ОБОБЩЕНА ТАБЛИЦА

ЗА ОБЕМА И ВИДА НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ по чл. 1а (1) и (2) от ППЗРАСРБ и чл. 1а (1) и (2) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

на **Петя Георгиева Захариева**

Група Показатели	За участие в конкурса за доцент	
	Брой точки на кандидата	Необходим брой точки
А	50	50

Б		-
В	147	100
Г	239	220
Д	104	60

Представената от кандидата научна продукция, която не участва в предишни процедури и приемам за рецензиране включва 36 труда. От тях 26 са в реферирани и индексирани научни издания Web of Science и Scopus. Публикациите с IF са 21 с който е натрупан голям коефициент на влиятелност - 10.542. Девет публикации са представени на международни научни форуми - International May Conference on Strategic Management – IMCSM (8) и Anniversary Scientific Conference "80 Years Agricultural University – Plovdiv, Scientific Works (1). Една публикация е в Problems of geography, Bulgarian Academy of Sciences.

Като основно направление в научната дейност на д-р Захариева отчитам приносите в областта на мониторинга и биоиндикацията. Независимо от научната приложимост на получените резултати те са с претенции за практическа насоченост и новаторство.

На основата на холистичен подход са изследвани и интерпретирани сложните взаимоотношения в системата паразит-гостоприемник като модел на еволюционни и екосистемни взаимодействия. Сред най-съществените научни приноси на кандидата следва да се открои установяването и задълбоченото изясняване на биоиндикаторната роля на рибите и техните паразити, което има важно теоретично и приложно значение за оценката на екологичното състояние на водните тела, биомониторинга и разработването на ефективни стратегии за опазване на речните екосистеми. В условията на тези динамичните физикохимични параметри на средата и динамиката на биотата в речните екосистеми е оценен здравословният статус и телестно състояние на рибите.

Значимостта на научните статии на гл. ас. Захариева в тази връзка са проучването и анализа на състоянието за допустимите норми и превишения на тежки метали и металоиди съгласно националното и международно законодателство. Отчетени са превишения на тежки метали и металоиди в тъкани и органи на риби от река Дунав. Според получените резултати е установена органната тропичност на веществата: **Cu** в черен дроб на Abr. brama (B_4-6); (B_4-15); (Г_7-18); **Cd** в черен дроб, кожа и мускули на Alb. alburnus (B_4-1); (B_4-2); (B_4-6); (B_4-13); (B_4-14); (B_4-15); **As** в кожа и мускули на Ch. nasus (B_4-6); (B_4-12); (B_4-15).

Отчетени са превишения на Cu, Cd и As в паразита Contracaecum sp на Ch. nasus от река Дунав и е изявена биоиндикаторната роля на празитите в установените гостоприемници (В_4-6).

Значителен дял в работите на д-р Захариева заемат разработките в областта на **ихтиологията и екологията на празитните съобщества**. В резултат са установени нови данни за видовия състав ва рибните комлекси на реките Стряма, Крумовица, Поточница (Г_7-17), (Г_7-20). Проучена е паразитната фауна на 31 вида риби от осем български реки, част от които са Дунав, Огоста и Осъм. Видовият състав на паразитните съобщества е представен при различни таксони и екологични групи. Съобщен е нов вид хелминт за българския участък на река Дунав, който е индентифициран като Sch. acheilognathi от Ch. Nasus (Г_7-4)

Не на последно място трябва да се отбележат получените резултати в областта на **екологията и опазване на околната среда**. В тази връзка са проведени теренни проучвани и е извършена екологична оценка на състоянието на околната среда и мониторинг на въздух, води и почви в района на град Пловдив (Г_7-8) и (Г_7-9). Отчетени са превишения на нивата на финни прахови частици и са установени замърсявания с нефтопродукти. Оценено е въздействието върху здравето на човека и са анализирани превишенията в нормите съгласно законодателните документи.

В конкретиката на научните си интереси д-р Захариева проучва количествата на тежки метали и металоиди във водите на река Дунав и установява наличието на зевишени стойности по отношение на **Cd** (В_4-1); (В_4-2); (В_4-6); (В_4-13); (В_4-14); (В_4-15) и **As** (В_4-6); (В_4-12); (В_4-15); **Cu** (В_4-6) и (Г_7-18) и **Cd** в седименти (В_4-1); (В_4-2); (В_4-6); (В_4-13); (В_4-14).

Представената подробна информация за цитиранията на научните и публикации, IF и SJR на цитиращите публикации, както и високите им квартили (Q_1 и Q_2) са доказателство за стойността на научната продукция на д-р Захариева, значимост на получените резултати и разпознаваемост в международните научни среди. За период от шест години са забелязани 22 цитирания на 13 нейни статии. Двадесет са в реферирани и ндексирани списания и две в нереферирани списания с научно рецензиране. Това прави близо две цитирания (1.69) на статия и около 4 (3.66) цитирания на година. В ерата на дигитализация на ресурсите не считам за необходимо да правя анализ на общия или индивидуален импакт фактор на статиите, в които са цитирани разработките на кандидата. До каква степен и доколко трябва да се коментира индивидуалната и заслуга и съответно индивидуален IF в

цитиращата статия. Според съвременният научен подход се оценя работата в екип, в международни колективи, всеобхватност на проучванията и мащаб на научния фронт. В тази връзка считам, че списанията, в които са цитирани статиите на д-р. Захариева са достатъчно доказателство за практическите, научно-приложни и методични приноси на получените резултати.

Като учен с формиран научен облик д-р. Захариевав е сред забелязаните експерти в областта на екологията и биомониторинга на водните системи.

Освен отразените в научните статии колоборации с други институти и университети в страната, тя реализира 15 проекти и такъв с медународно участие. По- голямата част от проектите са финансирани от АУ – Пловдив, други по националната научна програма „Млади учени и постдокторанти“, МОН, а международният е съвместно с учени от Словакия.

Както посочих по-горе в научните изследвания на д-р Захариева са добре очертани подходите, подбора на методики, логистиката и целевите групи. В тази връзка изпъква умението за организиране и провеждане на научни изследвания, инициативността и новаторството в проучванията. От представените за рецензиране научни статии д-р Захариева е водеща в 15 от тях. Водещата и роля е изявена от научната проблематика, в която работи и водещото място в близо половината от публикациите.

Научните и научно-приложни приноси считам, че са лично достижение на кандидата и екипа от учени, с които работи.

Научните приноси са свързани с изследване на:

- видовото богатство, популационната структура и състоянието на ихтиофауната на речни екосистеми.
- паразитната фауна на риби от речни системи, водовия състав на паразитите, популационните им характеристики и видовия състав на гостоприемниците им. Представените нови данни за съобществата от паразити установени пред българския бряг на р. Дунав и вътрешните водоеми.
- концентрациите и циркулацията на тежки метали и металоиди в биологични елементи, води и седименти от речни екосистеми. Установяване на нивата на Cu, Cd и As както в представители на ихтиофауната така и в паразитиращите в тях хелминти.

Към тази група се отнасят мониторинговите проучвания на води от български реки и мониторинг на въздух, подземни води и почви.

Научно-приложните приноси са свързани с:

- установяване на превишения на тежки метали и металоиди съгласно международното и българското законодателство;
- изявяване на биоиндикаторната роля на оркани от риби и техните паразити;
- както и предложения за нови методи и подходи, които да бъдат включени в Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ).

III. Мнения, препоръки и бележки

Нямам критични бележки, въпроси или препоръки към кандидата. По-скоро бих изразил пожелание да продължи и задълбочи своите изследвания в областта на биомониторинга и биоиндикацията като ключови научни направления за оценката, опазването и устойчивото управление на речните системи. В тази връзка считам за особено перспективно насочването на неговия значителен научен потенциал към изучаването на биоиндикаторната роля на рибите и техните паразити като чувствителни показатели за екологичното състояние на речните екосистеми и разработването на значими научни и научно-приложни проекти в тази област.

Заключение

Представените за участие в конкурса документи показват, че научноизследователската, приложната и преподавателска дейност на гл.ас. д-р Петя Георгиева Захариева отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на БАН – НИГГГ. Спазени са изискванията от ППЗРАСРБ и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ.

Запознаването с документите на кандидата за конкурса и оценката, съгласно чл. 27 (3), (4) от ЗРАСРБ на представените от него публикации ми дава основание да предложа на почитаемото научно жури да гласува единодушно „ЗА“ и предложи на Научния съвет и директора на НИГГГ да назначи гл. ас. д-р Петя Георгиева Захариева на академичната длъжност „Доцент“ в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление: 4.4. Науки за земята, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси”.

Дата: 20.11.2026 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:
Проф. д-р Диян Георгиев